

## ***СПИСОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ БАТЬКІВ***

До вашої уваги література для “читаючих” батьків. Тут зібрані найкращі книги з психології про виховання. Автори в доступній формі, з прикладами, поділяться з вами секретами успішної взаємодії з дітьми.

### **1. Амонашвили Шалва “Как любить детей”**

Я зрозумів, що дітей треба любити не тільки красиво, але з почуттям глибокої відповідальності за їхнє майбутнє, їх треба любити всім своїм життям, треба любити їх постійно. А це означає – піклуватися про них, про кожного з них, не тішити їх байками про “світле майбутнє”, а вдихнути в них мужність боротися проти темряви, вчити їх самостійно будувати, покращувати життя для себе і для інших». Такий висновок автора книги – Ш.А.Амонашвілі, який зробив спробу осмислити своє багате педагогічне життя з метою простежити за зародженням і становленням в ньому любові до дітей.

**2. Амонашвили Шалва “Искусство семейного воспитания”** Дитина не аморфна маса, а істота, що таїть у собі сили, рівних яким не знайти на всій планеті. Ця прихована в дитині сила духу, розуму і серця, якщо її довести до досконалості, стане надсилою, здатної перетворювати, збагачувати, прикрашати все навколо – і на Землі, і в Космосі, і в ньому самому. Але суть в тому і полягає, що які б сили не таїлися в дитині, сама вона нічого не зможе в собі розвинути, не зможе навіть встати на ноги, не кажучи вже про піднесення до людини. Зробити диво: зробити, виховати, створити з неї людину – серйозне завдання для мудрих, люблячих дорослих, і в першу чергу для тат і мам.

### **3. Бурбо Лиз “Отношения родитель-ребенок”**

У цій книжці Лиз Бурбо приділяє увагу найважчим і разом з тим найпоширенішим проблемам і конфліктам, що виникають між батьками і дітьми. Всі питання розділені на два класи – з позиції дітей і з позиції батьків. Прості і чіткі відповіді автора роблять книгу не тільки легкою та цікавою, але і вельми корисною у практичному відношенні.

### **4. Гиппенрейтер Ю.Б. “Общаться с ребенком. Как?”**

Як побудувати стосунки з дитиною? Як змусити її слухатися? Чи можна виправити стосунки, якщо вони зайшли в глухий кут? Ви знайдете відповіді на ці та інші питання, дізнаєтесь, як вирішувати їх на практиці у вашому житті. Психологи можуть рекомендувати дану книгу для читання батькам-клієнтам, адже в ній дуже просто і доступно описані головні принципи і ази виховання.

### **5. Гиппенрейтер Ю.Б. “Общаться с ребенком. Так?”**

Ця книга розширює і поглиблює теми попередньої книги автора, яка стала лідером продажів завдяки рідкісному поєднанню наукової глибини і ясності викладу.

У новій книзі обговорюються, розбираються і пояснюються численні запитання, які хвилюють батьків: “Як виховувати? Як привчати до дисципліни? Як карати? Як змусити добре вчитися?”

### **6. Голутвина В.В. “Как победить детские страхи”**

Чому тато, завжди такий добрий і ласкавий, так СТРАШНО кричить на маму? Чому мила собачка сусідів раптом кинулася зі страшним гавкотом? Чому крісло ночами перетворюється на страшне чудовисько? Величезний, різноманітний світ оточує дитину. У ньому стільки нез’ясовного, незрозумілого, що породжує страх. Ваша увага, турбота, бажання вислухати і зрозуміти не дадуть дитячим страхам розвинутися в фобії і неврози, розвіють їх як дим. Незамінним помічником на цьому важкому шляху стане дана книга з конкретними порадами та рекомендаціями.

### **7. Друкерман Памэла “Французские дети не плюются едой”**

Французьким батькам вдається виростити щасливих, ввічливих і слухняних дітей, не жертвуючи при цьому своїм дорослим життям. Чому французи, на відміну від нас, не проводять частину ночі в спробах заколисати своїх малюків? Чому вони не втручаються, коли дорослі спілкуються, і не влаштовують істерик в магазинах іграшок? Чому спокійно поведуть себе в ресторанах, їдять дорослі страви і здатні без скандалу вислухати батьківське “ні”? Француженки обожають своїх дітей, але не дозволяють їм погубити свою фігуру, кар’єру і соціальне життя. Навіть з грудними дітьми вони виглядають модно і сексуально. Як це їм вдається? Американська журналістка Памела Друкерман, яка живе в Парижі з

чоловіком-англієм і трьома дітьми, досліджувала феномен французького виховання. У неї вийшла дуже особиста, жива, повна гумору і одночасно практична книга, яка розкриває секрети французів, чиї діти прекрасно сплять, добре їдять і не допікають своїх батьків.

**8. Зажигина М. А. «Чего не стоит делать родителям, но что они все равно делают».** Автор – професійний дитячий і сімейний психолог, багато років консультує батьків, – пише про основні психологічні проблеми, що виникають у дітей дошкільного віку (від народження до 6-7 років). Опис кожної проблеми включає в себе аналіз причин її виникнення, типових помилкових дій батьків, несприятливих зовнішніх умов, що посилюють ситуацію, а також наслідків помилок і можливих способів подолання проблем. Звідки беруться проблеми і до чого вони можуть призвести? Яка батьківська поведінка провокує їх виникнення? Чого не варто робити батькам, щоб не погіршувати ситуацію? І головне: як долати труднощі і вирішувати проблеми? Про все це розмірковує автор книги. В кінці кожного розділу наводяться відповіді на запитання батьків з даної теми.

**9. Ибука Масару «После трех уже поздно»**

Автор цієї книги, до речі засновник корпорації SONY, зайнявся питаннями раннього розвитку неспроста – його власна дитина відставала у розумовому розвитку. В результаті досвіду, набутого у вихованні та навчанні своєї дитини, за допомогою фахівців він заснував «Асоціацію раннього розвитку» та школу «Навчання талантів», написав цю книгу і став одним з найвідоміших спеціалістів світу в галузі раннього розвитку дітей.

**10. Корчак Януш «Как любить ребенка»**

Книга відомого польського лікаря, педагога і письменника Януша Корчака “Як любити дитину” дає яскраве уявлення про істотні риси його педагогічної концепції. Корчак стверджує, що виховання, засноване на повазі до особистості дитини, безоцінне, безкорисливе і має виходити тільки з інтересів розвитку самої дитини. Саме так можна навчитися любити дітей по-справжньому.

**11. Латта Найджел «Сынология. Матери, воспитывающие сыновей»**

Найджел Латта в кращих традиціях Шерлока Холмса і його дедуктивного методу переходить від загальних порад щодо виховання дітей та підлітків до часткового – вихованню хлопчиків матерями. При цьому не важливо, йдеться про матерів-одиначок або про повні сім'ї. І не важливо, про який вік хлопчиків ми говоримо. Дана книга розглядає специфічні особливості саме хлоп'ячої фізіології, мислення і виховання.

**12. Латта Найджел «Дочковедение. Отцы, воспитывающие дочерей»**

Чого хочуть для своїх дочок всі батьки? Чи важко знайти з дівчатками спільну мову? Як стати для дочки опорою і при цьому навчити її бути самостійною? Ви – стурбований батько, спантеличений дідусь чи опікун, чийм турботам доручили чужих дочок? Значить, ця книга для вас.

«Дочковедение. Отцы, воспитывающие дочерей»- книга знаменитого психолога Найджела Латта. Його методика: реальні рішення, засновані на практичному досвіді, ефективна стратегія замість гасел і банальностей, а також незмінне почуття гумору, яке виручає навіть у безвихідних ситуаціях.

**13. Латта Найджел «Пока ваш подросток не свел вас с ума».**

Автор розповість вам про те, як вижити в сім'ї з підлітком і залишитися при цьому в здоровому глузді. Він підкаже вам, що робити, коли ви вже просто на межі відчаю. Ця книга – як візит до будинку першокласного психотерапевта. Неважливо, в чому полягає проблема, – стратегії, описані в цій книзі, допоможуть вам зрозуміти, що відбувається з вашими дітьми і чим ви можете їм допомогти. Найджел Латта – психолог з 20-річним стажем, батько двох синів і визнаний фахівець в «безнадійних» випадках.

**14. Найджел Латта Прежде чем ваш ребенок сведет вас с ума.**

Мрія будь-яких батьків – маленьке чарівне миле-премиле янголятко, завжди слухняне, завжди усміхнене, яке беззаперечно виконує всі ваші побажання і вимоги. Але мрія, як відомо, часто розбивається об реальність. Ми їх дуже любимо, але іноді просто готові ... Ну, загалом, самі знаєте, на що ми готові. Книга новозеландського практикуючого психолога з 16-річним стажем, справжнього фахівця по «безнадійним» випадкам і одночасно успішного батька двох синів Найджела Латта покликана допомогти уникнути подібної ситуації. Книга

призначена для зневірених батьків, а також для тих, хто хоче уникнути подібного розвитку подій.

**15. Ледлофф Ж. «Как вырастить ребенка счастливым»**

Жан Ледлофф провела два з половиною роки в глибині джунглів Латинської Америки разом з індіанцями племені екуана. Спілкування з цими людьми справило на неї таке сильне враження, що Жан відкинула західні уявлення про те, як людина повинна жити і виховувати дітей, і написала цю сенсаційну книгу, що стала бестселером у багатьох країнах світу. Жан підводить нас до розуміння того, що щастя – природний стан кожної людини; ми втрачаємо благополуччя тільки через непорозуміння наших істинних потреб та через неправильне виховання дітей. Жан пристрасно закликає нас прислухатися до інтуїції, розібратися в собі і забезпечити нашим дітям міцну емоційну основу, з якою можна прожити щасливе і радісне життя.

**16. Млодик Ирина «Книга для неидеальных родителей или жизнь на свободную тему»**

Ця книга – не посібник з експлуатації приладу під назвою “дитина”, це роздуми і спостереження досвідченого психолога, який працює з дорослими і дітьми, чий долі, історії та приклади можуть допомогти кожному, хто хоче виростити щасливу людину, яка творить власну долю, вона про те, що треба не виховувати, а жити люблячи.

**17. Мурашова Екатерина «Понять ребенка: Психологические проблемы ваших детей»**. Книга розкриває проблеми виховання і психологічного розвитку дітей дошкільного та шкільного віку. Спираючись на точні рекомендації автора, батьки зможуть вирішити, в яких випадках слід звернутися до фахівця, а коли проблему можна вирішити самостійно. Видання покликане допомогти батькам не тільки виростити психічно здорову дитину, але й сформувати розвинену сучасну особистість з хорошим життєвим потенціалом.

**18. Некрасовы Заряна и Нина «Перестанте детей воспитывать – помогите им расти»**

Ця книга – голос на захист батьків, замучених нескінченними порадами, почуттям обов’язку, відсутністю часу і сил на “виховання”. Автори пропонують залишити цей важкий і, загалом, неприємний процес і почати дружити зі своєю дитиною, розуміти її, дихати нею, просто любити. Власне, в книзі і немає жодної поради і правила, але є багато тестів, ігор і віршів. А ще є ключі-підказки батькам на кожен день і майже на кожен ситуацію. Але вони тут не для того, щоб ви робили все “по книзі”, а щоб дорослі побачили світ так, як бачать його діти, – і навчилися у них бути щасливими і радісними саме зараз (а не тільки після зарплати :)

**19. Санаев Павел “Похороните меня за плинтусом”**

Повість про восьмирічного хлопчика Сашу Савельєва, який живе у бабусі з дідусем, бо бабуся не довіряє виховання дитини своїй дочці. Вона ненавидить і засуджує «безпутну» дочку, що знайшла нового чоловіка. Її жорстока «любов» до онука, більше схожа на ненависть, виростає з бажання мати слухняну живу ляльку, яку можна опікати, лікувати і карати. Ця «самовіддана» турбота допомагає їй відчувати власну значимість і гостріше упиватися власним «стражданням», заподіювані брехливими, черствими і невдячними оточуючими (включаючи хлопчика). Дитина, якого вона в безперервному режимі вчить ненавидіти мати, погано піддається цій обробці свідомості і намагається вирватися з-під преса домашньої тиранії.

**20. Фабер Адель, Мазлиш Элейн «Как говорить, чтобы дети слушали, и как слушать, чтобы дети говорили»**

Ця книга розповідає про те, ЯК правильно спілкуватися з дітьми (від дошкільнят до підлітків). Ніякої нудної теорії! Тільки перевірені практичні рекомендації та маса живих прикладів на всі випадки життя! Автори – всесвітньо відомі фахівці в галузі відносин батьків з дітьми – діляться з читачем як своїм власним досвідом (у кожній – по троє дорослих дітей), так і досвідом численних батьків, які відвідували їх семінари.

**21. Адель Фабер, Элейн Мазлиш «Братья и сестры. Как помочь вашим детям жить дружно»**

Після неймовірного успіху бестселера “Як говорити, щоб діти слухали, і як слухати, щоб діти говорили” читачі з різних країн почали надсилати листи А. Фабер і Е. Мазліш з проханням написати окрему книгу про взаємини братів і сестер. Батьки двох і більше дітей писали, що втомилися від нескінченних дитячих сварок, бійок, суперництва, що вони

намагаються бути справедливими, але хтось з дітей все одно відчуває себе обділеним. Завдяки цій книзі ви допоможете своїм дітям: навчитися виражати негативні почуття, не завдаючи болю оточуючим; припинити ворогувати між собою і самостійно приходити до компромісу; бути самими собою, не порівнюючи себе з братами і сестрами.

## **22. Адель Фабер, Елейн Мазлиш «Как говорить с детьми, чтобы они учились»**

Унікальні стратегії спілкування, прості і доступні діалоги і прекрасні комікси допоможуть батькам і вчителям зрозуміти як привчити дітей до зосередженості, самодисципліни і зробити з них відмінників в навчанні і в житті. Завдяки цій книзі ви дізнаєтеся, як: розвинути увагу та інтерес до навчання, досягти взаєморозуміння, не вдаючись до покарань і погроз, допомогти дитині налагодити відносини з однокласниками та вчителями, привчити до дисципліни і відповідальності, мотивувати дитину на успіх і прищепити їй лідерські якості.

## **23. Адель Фабер, Елейн Мазлиш**

### **«Как говорить, чтобы подростки слушали, и как слушать, чтобы подростки говорили»**

В своїй новій книзі автори показали, як, використовуючи свою знамениту методику спілкування, знайти контакт з дітьми перехідного віку, побудувати з ними довірчі відносини, говорити на такі складні теми, як секс, наркотики і зовнішній вигляд, допомогти їм стати незалежними, брати відповідальність за свої вчинки і приймати зважені, розумні рішення.

## **24. Фуллер Эндрю «О воспитании детей, которые плюются едой»**

Якщо ваша дитина вольова, вперта, зухвала, якщо вона завжди знаходиться в опозиції до вас і до всього дорослого світу, якщо вона вважає, що завжди права, якщо вона волелюбна і, що найголовніше – розумна і талановита, значить, ця книга – для вас. Відомий практикуючий психолог, сімейний консультант, Эндрю Фуллер свою роботу присвятив тим дітям, яких прийнято називати складними. Далеко не кожен батько готовий зізнатися навіть самому собі в тому, що його дитина, яка не піддається класичному батьківському дресируванню із серії «не роби те, що погано, а роби тільки те, що добре», підпадає під категорію “важких”. Але той, хто це зробив, просто зобов’язаний скористатися порадами Эндрю Фуллера, щоб вирішити всі свої проблеми. І найголовніше, пам’ятайте, що, на тверде переконання автора, саме з таких дітей виростають люди, здатні змінити світ, бо саме в них затаїлися якості справжнього лідера.

## **25. Хоментаскас Г.Т. «Семья глазами ребенка»**

У книзі популярно розповідається про психологічні механізми життя сім’ї. Сімейні взаємини розглядаються через призму сприйняття навколишнього світу дитиною. Автор показує, що поведінка дитини та її особистісні характеристики визначаються не тільки реальними умовами сімейного життя, але і їх сприйняттям та ступенем внутрішньої активності дитини.

## **26. Дон, Джоан Элиум “Воспитание сына”**

Як виростити справжнього чоловіка – чесного і стійкого, відважного і ніжного? Чим виховання хлопчика відрізняється від виховання дівчинки? Чому вже в материнській утробі син поводить себе зовсім не так, як дочка? Чому, такий ласкавий в ранньому дитинстві, він стає грубим в отрочстві? Як захистити його від поганого впливу, наркоманії та алкоголізму? Що зробити, щоб він був щасливий у своєму майбутньому сімейному житті?

Відповіді на ці та інші запитання ви знайдете в книзі. Вона допоможе вам зрозуміти мотиви поведінки малюка, уникнути конфліктів з підлітком, зберегти добрі стосунки з дорослим сином.

## **27. Дон, Джоан Элиум “Воспитание дочери”**

У вас росте дочка. Як хочеться, щоб вона була щаслива. Але що для цього потрібно зробити? Як виростити не “козака у спідниці», а жінку – чуйну, ніжну, вірну? Як вберегти від підступних спокус світу? Що можна зробити вже зараз, щоб в майбутньому заміжжя і материнство принесли їй радість, а не гірке розчарування?

Ця книга стане вірним провідником у пошуку відповідей на ці та інші запитання. Вона допоможе зрозуміти, чим виховання дівчинки відрізняється від виховання хлопчика; яку роль відіграє в житті дівчинки батько; чому настає період, коли дівчинка починає раптом конфліктувати з усіма навколо і що потрібно зробити, щоб допомогти їй без душевних втрат вибратися з цієї пастки.